

El mal d'amor

Camisa de foc és la primera peça de narrativa que publica **Anna Carreras**. L'obra, que no arriba a les 150 pàgines, és un concentrat intens, complex i sincopat de literatura que s'endinsa en les patologies de la ment humana i ens les encomana. Des de fa un parell de setmanes, a l'obsessió i la paranoia -que coneixíem de fa temps- hi hem sumat la hipocondria, l'autisme, l'esquizofrènia, la bipolaritat, l'anorèxia, l'angoixa i l'amnèsia. Hem tingut trastorns estomacals, hem passat nits difícils i ens hem vist obligats a tallar-nos els cabells... Tot per intentar seguir trepitjant els dies amb l'estabilitat pretèrita. (Text: Jordi Nopca)

E

s la primera vegada que anem a Terrassa. Tot i això, sabem dels perills de fer la línia del Vallès en Renfe: a banda dels retards -tan mediàtics, últimament- el que ens

sembla més ressenyable són els grups d'adolescents que es passen pels vagons com si fossin dins la discoteca. Demanen cigarrets i en fumen; insulten les romaneses que apel·len a la caritat

dels viatgers amb el fill als braços; com que no han pagat, passen bona part del trajecte parlant del revisor, encara que aquest faci temps que hagi desaparegut. L'andana enorme i freda que es des-

cobreix en arribar a Terrassa contrasta amb la carcanada de l'estació, que de tan petita només pot allotjar un bar minúscul i un parell de màquines expenedores de bitllets. L'Anna Carreras és quasi puntual, i aprofitem els minuts d'espera per comprovar que els encontorns de l'estació de tren són espaiosos i desoladors, sobretot la sucursal d'oportunitats d'El Corte Inglés. Hi ha quatre bancs ocupats per la fauna humana habitual: desvagats, homes amb gorra i avis que prenen el sol. Ens crida l'atenció un grup de disminuïts psíquics que arriben amb dos assistents socials. Els aturen davant una de les portes d'entrada a l'estació i els anuncien que ara agafaran el tren fins a Sabadell. Les reaccions són majoritàriament eufòriques. Els assistents els col·loquen en fila índia davant les escales mecàniques i quan els han comptat els permeten –un rere l'altre– gaudir de l'aventura de baixar fins l'andana de forma motoritzada.

Quan l'Anna arriba, l'estació ha recuperat la tranquil·litat. Toca parlar del seu llibre, *Camisa de foc* (Empúries, 2008), en què la protagonista, la dona-d'ombra-cansada, busca la reconstrucció física de la cara del seu primer amor, George G., tenint relacions d'un any i mig amb homes que pateixen malalties mentals. "*Camisa de foc* parla d'unes relacions frustrants i frustrades per part d'una societat que és oberta però que alhora està formada per individus tancats. Hi ha dos temes molt importants, a la novel·la: la solitud i la malenconia, temes molt romàntics. La dona-d'ombra-cansada comença sola a casa seva i acaba sola en una habitació del sanatori. Enyora alguna cosa més enllà del seu primer amor, George G.:

enyora un inexistent, un impossible, igual que els romàntics trobaven a faltar un paradís perdut. Com que no el trobaven, entraven al mar i se suicidaven. Al segle XXI s'enyora un ideal, alguna cosa que no existeix: d'aquí que el fracàs sigui continu". El llibre comença amb un retall de diari on s'explica que s'ha detingut una dona que reconstruïa el rostre del seu amant desaparegut. "Quan les forces de seguretat van entrar a casa de la presumpta homicida, quedaren astorats en veure la dona, asseguda al sofà, acariciant un rostre fet de fragments procedents de diverses persones sense vida, sostingut per dues mans mortes. Ella mateixa, segons fonts properes, protegia les restes sobrerres dels seus companys en un congelador gegantí que tenia al safareig". Aquestes són les dues primeres frases del llibre. Al primer capítol se'ns expliquen les patologies múltiples de la protagonista. El sanatori on va a parar està curiosament situat als Estats Units. "La novel·la comença als Estats Units per distanciar-me'n. És perquè ningú pensi que faig autobiografia, tot i que a algú se li ha acudit de preguntar-me si tinc un congelador a casa. El distanciament implica ironia, i la ironia crec que és per als intel·ligents". Després d'un inici a la manera de les novel·les de misteri, *Camisa de foc* comença el seu veritable recorregut: l'explicació de les relacions de la dona-d'ombra-cansada amb els nou amants que l'han ajudat a confegir la fesomia del seu primer amor. "Jo faig literatura de coneixement: primer m'informo, investigo sobre què escriuré i després li dono el format de novel·la tot recreant el llenguatge romàntic –torno al segle XIX", ens diu l'Anna, que a continuació ens revela un dels ob-

jectius essencials del llibre: "*Camisa de foc* pretén anivellar ciència i poesia. On no arriba la ciència –en aquest cas la psiquiatria– hi arriba la poesia romàntica. L'única diferència entre una disciplina i l'altra és que la poesia va més enllà, pot explorar més que la ciència, que té uns límits. La poesia –la creació de móns– no té límits". L'obra és encapçalada per la cita de Claude Bertrand "Arribarà el dia en què fisiòlegs, poetes i filòsofs parlaran tots el mateix idioma" i el text que hi trobem a dins és l'intent d'agermanar creació literària i ciència, que és representada per la indagació psiquiàtrica i els teoremes matemàtics que busquen analogies entre les patologies descrites i l'abstracció de les fórmules, sovint fora de l'abast del lector mig (encara que no n'impossibilitin la lectura). "Tinc un pare matemàtic conceptual i una mare farmacèutica. A casa sempre s'hi ha respirat ciència. En un principi jo m'hi vaig rebel·lar, fent lletres pures. El llibre va sorgir d'un procés d'interiorització en el qual em vaig tancar a casa. Tenia l'opció de llegir el que volgués i el que m'interessava en aquells moments era la mentalitat humana. Vaig començar a llegir llibres de medicina, de psiquiatria i paral·lelament de matemàtiques. És a dir, com més abstracte i obtús, millor. A cada capítol li pertoca una patologia, i cada patologia es relaciona amb un teorema matemàtic. És una qüestió de correspondències: si jo llegia que els autistes tenen un forat al cervell i alhora llegia la teoria del conjunt buit feia lligar el camp de la psiquiatria amb el de les matemàtiques. L'únic procediment que podia fer servir per establir aquests lligams era la poesia".

La dona-d'ombra-cansada s'encarrega d'escriure les seves experiències amb els malalts en una forma literària que es transforma a cada capítol. "Igual que la protagonista fa un *collage* d'amants, el llibre fa un *collage* de literatures. La trama –el fet superficial– és una noia que col·lecciona amants; si ens endinsem i pensem en el llenguatge aquest llibre és una col·lecció de literatura. S'ha de tenir una maleta, per llegir-lo, no gaire plena, perquè tinc trenta anys, però una maleta. Encara que no se'n coneixin els referents no es perd necessàriament el sentit". D'entre les múltiples referències hi trobem Carles Riba, el *Werther* de Goethe, Emil Michel Cioran, Manuel de Pedrolo, André Breton o una llarga llista de referents pictòrics, d'entre els quals hi destaca Albert Ràfols-Casamada, "l'artista del blau –el color del Romanticisme, que s'associa al record i al somni". "La meua maleta no té un ordre: és caòtica, no té cap disciplina. Això és el que em permet ser creativa. La creació neix del caos, i si és fruit d'un trasbals emocional o mental encara és més potent. No s'han de buscar els trasbalsos emocionals i mentals a la vida, però si en tens un se n'ha de treure la part positiva: s'està més preparat per crear, per aquest motiu el poeta romàntic havia d'estar molt desesperat per fer un bon poema". El caos a partir del qual neix *Camisa de*

El caos a partir del qual neix 'Camisa de foc' s'estructura a partir de les experiències mentals que la protagonista viu amb els malalts

“
Té sentit fer una novel·la sincopada per donar a entendre que la gent viu sincopada i que les relacions de parella són sincopades seguint el ritme de l'univers, que és múltiple i divers
”

foc s'estructura a partir de les experiències mentals que la protagonista viu amb els malalts. Per aquesta raó és molt encertada la frase amb què el traficant d'idees Vicenç Altaió defineix el llibre: “E.A. Poe més Oliver Sacks menys Freud”. Poe és agafat amb pinces per la fina trama de misteri que recorre els textos; Oliver Sacks hi és, tenint en compte que és un autor que sovint construeix els seus llibres de narrativa a partir dels trastorns neurològics que pateixen els seus pacients (com a *L'home que va confondre la seva dona amb un barret*); la dimensió sexual freudiana hi és suprimida totalment. “El sexe està al cervell, i el cervell està malalt. La noia que manté relacions amb els malalts acaba empeltant-se dels trets de les seves patologies. El que és malaltís són les relacions de parella, no els individus. En la mesura que aquestes relacions són plurals és quan són malaltes: l'estructura tradicional noi coneix noia –o viceversa– de fa 150 anys ja no existeix; la nostra societat és plural i anem tastant experiències que anem vivint i que no sempre són sanes”.

Tot i que *Camisa de foc* escapa del realisme i la versemblança a què la narració ens té acostumats, la narració de les nou experiències amb malalts de la dona-d'ombra-cansada aconsegueix construir l'esperit fragmentari del món del segle XXI, esquizofrènic, paranoic, obsessiu i amnèsic, però sobretot neuròtic, que segons Anna Carreras és la malaltia del nostre temps. “Té sentit fer una novel·la sincopada per donar a entendre que la gent

viu sincopada i que les relacions de parella són sincopades seguint el ritme de l'univers, que és múltiple i divers. Què vivim a la Terra? El mateix que està passant a l'espai exterior, que és mutació constant, ràpida i diversa”. És per aquesta raó que l'any i mig que cap a cada capítol s'estira i s'arronsa com li ve de gust: el pensament muta, els trastorns es multipliquen, les possessions materials canvien de mans a una velocitat vertiginosa i la teoria es filtra dins els cossos, inflant-los d'uns coneixements que en comptes d'aportar saviesa corrompen i estripen l'ànima, de la mateixa manera que la dona-d'ombra-cansada acaba retallant les cares de les seves víctimes que, un cop mortes, acaben dins el congelador.

A l'últim capítol ens retrobem amb l'amor primigeni de la protagonista cap a George G. “La carta final és la clau del llibre: és una recreació del llenguatge romàntic, amb els seus alts i baixos i afectacions. Pretén ser un homenatge al *Werther* de Goethe, però escrita per *lady* Frankenstein. Els meus puntals literaris són el romanticisme alemany i francès. Al Romanticisme del XIX hi poso el textualisme del segle XX: ratllar una paraula, col·locar una A invertida davant de cada capítol o canviar la tipografia és explorar els sentiments del llenguatge”. *Camisa de foc*, que parteix d'un vers de Joan Vinyoli (“Quan l'un a l'altre ens vam posar la camisa de foc”) ens mostra com l'amor-passió, portat als extrems, pot acabar picant a la porta del frenopàtic.